

Colofon

Titel: Arthur Groeneveld

Erik Hilgers © 2023

Verschenen: Oktober 2023

Alle rechten voorbehouden

Uitgegeven door: Uitgeverij Schrijverspunt

<http://www.schrijverspunt.nl>

Code: 2023.08.14

ISBN/EAN: 978-94-6266-684-9

NUR: 301



Beboudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden veeveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

VOORWOORD

Empathie is een veelgebruikt, maar vaak onjuist geïnterpreteerd begrip in ons dagelijkse vocabulaire. Men is er over het algemeen van overtuigd empathisch te zijn, wanneer men meedenkt en meeleeft met een ander. Deze definitie is incompleet. Empathie is niet het meeleven met een ander, omdat u zichzelf in de situatie van de ander herkent. Het gaat er niet om of u óók iemand kent die gestorven is, of u óók te maken heeft gehad met het verraad van de partner op wie u vertrouwdde of dat de mijlpalen in uw leven vergelijkbaar zijn met die van de ander.

Empathie is het vermogen om te ervaren hoe een situatie voor de *ander* moet zijn, niet hoe *u* er in zijn of haar situatie mee zou omgaan. Ik heb het over het vermogen om uw ego volledig aan de kant te zetten en het perspectief van de ander een eerlijke kans te geven. Ik heb het over het kunnen verplaatsen in een ander, zonder daarbij uw eigen overtuigingen en vooroordelen mee te nemen. Pas nadat u deze stappen hebt doorlopen kunt u voor uzelf bepalen of u de ander moedig of laf vindt, wijs of onverstandig, goed of slecht.

Maar alleen door te proberen deze pure vorm van empathie na

te streven, kunnen we verder komen. Alleen dan kunnen we de mensen om ons heen écht begrijpen, ze liefhebben voor wie ze zijn en bouwen aan een onzelfzuchtige vorm van liefde.

Ik daag u uit om vanuit dit perspectief te beginnen aan *Arthur Groeneveld*.

HOOFDSTUK 1

In tegenstelling tot wat de meeste mensen van hem zouden verwachten, is Arthur Groeneveld een ochtendmens bij uitstek. Het fluiten van de vogeltjes in het Goffertpark, de frisse geur van de ochtenddauw die door zijn slaapkamerraam naar binnen komt en het voorzichtige geroezemoes van zijn omgeving verwarmen iedere ochtend zijn bestaan. Toch verbleken zelfs deze aangename pleziertjes bij de immense voldoening die hij voelt bij de afwezigheid van andere mensen. Al anderhalf uur ligt hij wakker in bed, met zijn handen achter zijn hoofd en een gelukzalige glimlach op zijn gezicht. Op dit soort momenten geniet hij van de rust, van de vrede, maar bovenal van zijn eigen geniale ingevingen. Hij weet dat zijn alarm op het punt moet staan om af te gaan, maar Arthur is vastbesloten om elk moment te koesteren voordat hij zijn dagelijkse masker op moet zetten. Nog heel even hoeft hij niet te doen alsof hij zich niet kapot ergert aan de mateloze oppervlakkigheid om hem heen. Nog heel even hoeft hij niet te denken aan de aanstaande confrontatie met de aan zwakzinnig grenzende onwetendheid van zijn studenten. Nog heel even hoeft hij niks of niemand anders te zijn dan zichzelf: Arthur Groeneveld.

Het schelle geluid van zijn wekker maakt een plotseling einde aan Arthurs dagelijkse hoogtepunt en met zijn gebruikelijke portie tegenzin stapte hij uit bed. Gekleed in zijn instappantoffels en een zijden badjas schuifelt Arthur naar de woonkamer, begroet zijn enthousiaste hond Joyce en probeert het licht aan te doen. Tot zijn verbazing is de schakelaar al naar beneden ingedrukt en even blijft Arthur verward staan. Is het licht dan de hele nacht aan blijven staan? Of vergist hij zich, en betekent een naar beneden ingedrukte schakelaar juist dat het licht uit is?

“Nee, naar beneden betekent dat het licht aan is”, zegt hij hardop tegen zichzelf, ervan overtuigd dat hij de lampen gisteravond per ongeluk aan moet hebben laten staan. Hoewel hij er zelf weinig aan heeft, vindt Arthur het een prettig idee om in de ochtenden en in de avonden het licht aan te doen, zodat hij zo normaal mogelijk met de rest van de straat mee kan doen.

Schouderophalend loopt hij de woonkamer verder in, streekt in het voorbijlopen de ruggen van de filosofische meesterwerken in zijn boekenkast, en gaat op zoek naar de afstandsbediening van zijn geavanceerde stereo-installatie. Al gauw merkt Arthur dat deze niet in het daarvoor bestemde kastje ligt.

“Hè verdomme, ik moet ook alles zelf doen”, broemt Arthur in zichzelf, zich beseffende dat de nieuwe schoonmaakster zich in de vaste plek van de afstandsbediening moet hebben vergist. Geërgerd tast hij in het rond om het apparaat te vinden, maar ook in Arthurs ruime, leren fauteuil en zelfs op zijn tweepersoons bankje vindt hij het apparaat niet terug. Even raakt hij in paniek en een vlaag van woede welt in hem op, maar hij haalt opgelucht adem wanneer hij merkt dat de afstandsbediening al die tijd op de salontafel lag.

“Stomme trut”, mompelt hij in zichzelf.

Even haalt hij diep adem en vindt zijn goede humeur terug.

Hoewel het niet kan tippen aan de uurtjes voordat zijn wekker gaat, hecht Arthur buitengewoon veel waarde aan het vervolg van zijn vertrouwde ochtendritueel. Net als zijn vader dat altijd deed beluistert hij elke morgen één van de wijsheden van de Romeinse keizer Marcus Aurelius, waarna hij deze eeuwenoude levensles onder het genot van een dubbele espresso een plekje probeert te geven. Arthur haalt nog eens diep adem en speelt het dagelijkse fragment af.

“Zie in jezelf”, spreekt een diepe mannenstem uit de luidspreker. *“Daarbinnen is een bron van het goede die nooit ophoudt te stromen, zolang je niet stopt jezelf te onderzoeken.”*

Zie in jezelf, weerklinkt het in Arthurs gedachten en even is hij uit het veld geslagen. Een tijdje lijkt het alsof hij geen enkele gedachte lang genoeg kan vasthouden om zich er echt bewust van te zijn, maar plotseling bevindt Arthur zich in een discussie met zichzelf waarin hij probeert te achterhalen wanneer hij zichzelf voor het laatst actief onderzocht heeft. Is het al zo lang geleden dat hij zijn eigen behoeften, emoties en gedrag probeerde te analyseren, dat hij het zich niet eens meer kan herinneren? Een ongemakkelijk gevoel bekruipt hem bij deze gedachte, maar met een schampere zucht zet hij het uit zijn hoofd.

“Zie in jezelf... Ha!”, zegt hij cynisch hardop. *“Tuurlijk! Laat ik dat vandaag maar eens gaan oefenen dan.”*

In een poging zichzelf ervan te overtuigen dat de woorden van de oude keizer geen impact op hem hebben, sloft Arthur naar de badkamer om zich klaar te maken voor zijn werkdag. Met zijn hand strijkt hij langs de badkamertegels op de muur: één, twee, drie, vier, vijf tegels, totdat hij het handvat van de douche gevonden heeft. Hij draait drie keer aan de knop voor warm water, twee keer voor koud en stapt onder het stromende water, en neuriet mee met de meest melodische passage uit de derde

symfonie van Brahms, die zich sinds gisteravond aan de lopende band in zijn hoofd afspeelt. Walsend op de melodie in zijn gedachten grijpt Arthur naar de shampoo- en zeephouder aan de muur en smeert de inhoud van de linker fles door zijn haar. Al snel merkt hij dat hij niet zijn peperdure shampoo door zijn haren aan het verspreiden is, maar niets anders dan goedkope handzeep. Yvonne, zijn nieuwe schoonmaakster, moet de flessen per ongeluk hebben omgewisseld.

Zonder verdere waarschuwing verliest Arthur de controle en kookt hij van woede. Zijn hart klopt ritmisch in zijn keel en hij drukt zijn tanden zo hard op elkaar dat het pijn aan zijn kaken doet. Witheet slaat hij met de onderkant van zijn vuist tegen de tegelmuur en zijn gedachten ontsporen. Even probeert hij zich voor te stellen hoe het zou voelen als hij niet met zijn vuist, maar met het hoofd van zijn onnozele schoonmaakster tegen de tegelwand aan zou dreunen.

“Dat zou d’r leren! Stomme, achterlijke...”

Hij slikt zijn woorden op het laatste moment in en slaakt een diepe zucht, geschrokken van zijn eigen uitbarsting. In een poging te kalmeren drukt hij zijn duimen hard in zijn oogkassen en al snel maakt zijn razernij plaats voor een vertrouwd gevoel van geborgenheid. Hoewel Arthur al sinds zijn kinderjaren verteld werd dat hij deze gewoonte af moest leren, valt hij op stressvolle momenten nog altijd terug in dit oude patroon. Langzaam geeft de druk op zijn oogkassen hem zijn zelfbeheersing terug en na nog een paar diepe ademhalingen weet hij zich volledig te herpakken.

Hoewel Arthur niets liever zou doen dan zich te distantiëren van de oppervlakkige wereld van uiterlijkheden, heeft hij zichzelf in de loop der jaren een bijna obsessieve ijdelheid eigen gemaakt. Tot verbazing van zijn omgeving laat hij zich geen gelegenheid

ontnemen om er tiptop uit te zien. Niet omdat hij zelf zoveel om zijn verschijning geeft, maar omdat hij heeft gemerkt dat mensen sneller geneigd zijn om hem voor een volwaardig mens aan te zien als hij er keurig uitziet. Zodra hij er onverzorgd, of er zelfs 'blind' uitziet, hebben mensen al gauw de neiging om hem als een lijdend voorwerp te beschouwen, dat er behoefte aan heeft om verzorgd te worden. In plaats van aandacht te hebben voor wat hij te zeggen heeft, focust men zich dan meestal eerder op zijn handicap.

Arthur heeft er zijn hele leven lang voor gewerkt om serieus genomen te worden als mens, en niet als blinde man, dus weigert hij toe te staan dat zijn voorkomen dit in gevaar brengt. Zijn persoonlijke verzorging is voor Arthur een uiting van zijn onafhankelijkheid en daarmee dus ook een bewijs dat hij net zo goed in de samenleving kan functioneren als wie dan ook. Omdat hij zichzelf bij het merendeel van zijn uiterlijk weinig kan voorstellen, is met name een goede verzorging van zijn zachte, golvende haar hem erg dierbaar. Het verwisselen van de shampooefles met goedkope zeep voelt dan ook als een schop tegen het zere been.

Weer helemaal gekalmeerd droogt Arthur zich af, meet de hoeveelheid tandpasta af met zijn wijsvinger en poetst zijn tanden, alvorens zich aan te kleden met behulp van de knoopjes en figuurtjes die hij op de kleerhangers heeft aangebracht. Na snel een ontbijtje in elkaar te hebben geflanst, grijpt hij zijn taststok, verlaat zijn huis samen met Joyce via de voordeur en sluit de deur af met een sleutel, waarvan het handvat met een stukje schuurpapier omhuld is.

Aan het geluid van de auto's om hem heen te horen moet het al tegen achten lopen, wat betekent dat hij wat aan de late kant is. Hoewel de opleiding van de ongemotiveerde misbaksels in zijn

klas hem gestolen kan worden, zit op tijd komen er voor Arthur net zo ingebakken als zijn persoonlijke verzorging. Nog nooit heeft hij een ander een excuus gegeven om te denken dat Arthurs handicap hem verhindert om op tijd te komen, en hij is niet van plan daar vandaag mee te beginnen.

De lenteochtend is fris en vochtig, maar toch heeft Arthur zijn jas voor het eerst dit jaar thuisgelaten en loopt in zijn favoriete, ribfluwelen overhemd over straat. Omdat hij geen van zijn handen vrij heeft, strijkt hij regelmatig met zijn polsen over het reliëf van zijn hemd, genietend van het zachte ribbeltje over zijn huid. Bij iedere aanraking neemt zijn zelfvertrouwen toe en denkt gelukzalig terug aan vorige week, toen Jasmijn hem op werk met deze outfit complimenteerde.

Een scherpe ochtendbries doet de bladeren aan de bomen ritselen, waardoor een heerlijke bloesemgeur vrij komt. Even blijft Arthur staan en neemt hij de geur in zich op. Hij is al aan de late kant, maar toch wil hij dit moment van puur geluk niet zomaar aan zich voorbij laten gaan. Hij maakt zijn rechterhand vrij en strekt deze uit om de bloesem aan de boom voorzichtig aan te raken, maar de takken hangen blijkbaar te ver boven zijn hoofd. Toch blijft hij nog een paar tellen staan, betoverd door het lichtzoete aroma. Het geluid van een passerende auto brengt Arthur weer met beide benen op de grond, waarna hij zijn weg naar de St. Annastraat vervolgt, zij aan zij met zijn trouwe viervoeter.

In de buurt van het stoplicht wordt Arthur plotseling bekropen door een opgejaagd gevoel, maar het duurt even voor het hem lukt om de oorzaak ervan kan achterhalen. Hij spitst zijn oren en wordt zich langzaam bewust van het geluid van onregelmatige voetstappen, die hem lijken te volgen. Gespannen

verlaagt Arthur zijn tempo, in de hoop dat zijn achtervolger hem zal inhalen, maar het geluid van onregelmatig gesjok houdt aan. Arthur heeft een hekel aan dit soort situaties. Sinds hij op de middelbare school getreiterd werd door zijn klasgenoten, die zo stilletjes mogelijk achter hem gingen lopen om te kijken hoelang het zou duren voordat Arthur hen door had, krijgt hij het al snel benauwd als iemand zich te lang in zijn kielzog beweegt. Hij weet dondersgoed dat de kans groter is dat iemand hem wil helpen, dan dat iemand kwaad in de zin heeft, maar toch lukt het hem maar zelden om die irrationele angst volledig van zich af te schudden. Gelukkig heeft Arthur inmiddels wel een manier heeft gevonden om met dit soort situaties om te gaan, dus schraapt hij zijn moed bij elkaar en komt tot stilstand. Onmiddellijk verstomt ook het geluid van de aarzelende voetstappen.

“Ik kan u dan misschien wel niet zien, maar ik kan u wel horen”, zegt Arthur luid.

Even blijft het stil, maar dan antwoordt een nerveuze stem, die aan een jongeman toe lijkt te behoren: “Oh – eh, sorry, meneer! Ik wist niet zo goed... Kan ik u misschien helpen oversteken? Of helpt uw hond u daarbij?”

Te horen aan zijn rollende ‘r’, het veelvuldig gebruik van lucht tijdens het articuleren en het verlengen van alle klinkers, komt de jongen uit de Achterhoek.

Wat een belachelijk accent hebben die lui toch!, denkt Arthur bij zichzelf.

Wanneer de jongeman dichterbij stapt maakt de subtiele afdronk van de betoverende lentebloesem van zo-even plaats voor een jongensachtige aftershave en een overdreven sterke geur van goedkope wasverzachter. Grijnzend beseft Arthur dat de jongen waarschijnlijk net op kamers woont en zich de kunst van het wassen nog niet geheel eigen heeft gemaakt. Arthurs ongemak

verdwijnt als sneeuw voor de zon, wanneer hij zich realiseert dat er zelden zo'n onhandige jongen tegenover hem heeft gestaan.

Dus die stakker wil even voor de barmhartige Samaritaan spelen, en zich de rest van de dag een hele meneer voelen?, denkt hij bij zichzelf en slinks smeedt hij een plannetje om hem eens goed aan de tand te voelen.

Het liefst is Arthur totaal niet afhankelijk van dit soort figuren, maar hij kan niet ontkennen dat het oversteken van de St. Annastraat elke dag een nieuw avontuur is. Honderden auto's razen in de ochtendspits voorbij en ook het fietspad is voor Arthur allesbehalve veilig. Hoe zeer hij ook gesteld is op zijn zelfstandigheid, het aanbod komt hem niet slecht uit.

"Nou, vooruit", broemt Arthur, met een toon alsof hij de jongen een enorme dienst bewijst.

De jongeman, waarschijnlijk een student aan de Radboud Universiteit, pakt Arthur onhandig bij zijn arm en begeleidt hem naar de overkant van de weg. Aan alles is te merken dat de jongen dit nooit eerder heeft gedaan, maar Arthur geniet van zijn onkunde.

Wat een figuur!, denkt Arthur gekscherend bij zichzelf. Die jongen is nog gehandicapt dan ik! Misschien moet ik *hem* morgen eens helpen bij het oversteken.

"Kijk eens aan, meneer. Daar zijn we dan!", zegt de vreemdeling luid en wat overdreven opgewekt, alvorens zijn blunder te beseffen.

Geïntrigeerd wacht Arthur op wat er komen gaat. Hij is dol op dit soort onhandigheden en kan niet wachten tot de jongen zich nog dieper in de nesten werkt. Hoe vaak is het hem niet gebeurd dat iemand volledig in paniek raakte, omdat hij per ongeluk het woord 'zien' of 'kijken' gebruikte! De meeste mensen denken blijkbaar dat een blinde niet eens van het bestaan van deze woorden weet en dat het er niets nobeler is dan een blinde

behoeden voor de wetenschap dat andere mensen wel kunnen zien. Snappen ze nu echt niet dat ze de situatie duizendmaal ongemakkelijker maken door zich nerveus en onbeholpen door zo'n gesprek te manoeuvreren, 'alsof 'kijken', 'zien' en 'blind' de verboden woorden in een misplaatst gezelschapsspel zijn?

Toch heeft Arthur zich erbij neergelegd dat anderen de confrontatie met zijn handicap schijnbaar erg lastig vinden. Jaren geleden had dit gebrek aan tact Arthur misschien gestoord, maar inmiddels lukt het hem prima om er de humor van inzien. In plaats van gepikeerd te raken, heeft Arthur zich aangeleerd om een lange stilte te laten vallen en te genieten van het ongemak van de ander, alvorens hem uit zijn lijden te verlossen.

“Oh, eh...”, prevelt de jongen. “Ik bedoel alleen ...”

“Ja?”, vraagt Arthur vals.

Klunzig probeert de jongeman zijn opmerking te herstellen. Arthur geniet intens van zijn binnenpretje en iets langer dan nodig laat hij de jongen zwemmen in zijn gêne, voordat hij hem eindelijk op zijn gemak stelt. Hij had de jongen nog eindeloos op de proef kunnen stellen, maar beseft op tijd dat de student hem zojuist geholpen heeft.

“Maak je geen zorgen, jongen”, zegt Arthur, veel amicaler dan hij zich voelt. “Ik kan wel tegen een stootje! Ik ben allang blij dat iemand me helpt om deze drukke weg over te steken, dat gebeurt vrijwel nooit. Misschien dat mensen denken dat Joyce me eenvoudig naar de andere kant van de weg kan brengen.”

De jongen slaakt een zucht van opluchting en haast zich om Arthur een fijne dag te wensen, alvorens het naar eikenbomen ruikende pad van de universiteitscampus in te slaan.

Even is Arthur uit het veld geslagen. Voor het eerst in jaren wordt hij overvallen door de verloren droom die hij zo lang koesterde. Het liefste was hij de jongeman achternagelopen om, net zoals

zijn vader, een volle collegezaal te onderwijzen over de wijsheden van de filosofie. Zijn droom om hoogleraar op de universiteit te worden te worden ligt echter definitief achter hem.

Met pijn en moeite worstelde hij zich hier dertig jaar geleden als student op de Radboud universiteit door zijn studie filosofie heen, door de colleges van onder andere zijn vader bij te wonen en de literatuur in braille te lezen. Veel lesmateriaal was echter nog niet in deze vorm beschikbaar het lezen van het materiaal in brailleschrift nam buitengewoon veel tijd in beslag. Bovendien was het lastig om bepaalde colleges te volgen zonder de aantekeningen op het bord te kunnen lezen, maar toch lukte het Arthur om cum laude af te studeren.

Naast een diepgaande interesse voor filosofie en een buitengewone portie ambitie, droeg ook het ontbreken van een groot sociaal netwerk bij aan het behalen van deze prestatie. Waar andere studenten vooral bezig waren de grenzen van hun zojuist verkregen vrijheid te ontdekken, bestond ook Arthurs privéleven voor een groot deel uit filosofie. Dagelijks discussieerden Arthur en René Groeneveld aan de eikenhouten eettafel over de mysteries van de filosofie, wat een onbeschrijflijke band tussen hen tweeën creëerde.

Waar zijn moeder zich doorgaans wat beschermend en verzorgend opstelde, lukte het Arthurs vader om verder dan zijn handicap te kijken en hem te zien als een intelligente jongen met dromen en ambities. Samen verdiepten ze zich in de wereld van de wijsbegeerte en zochten uit wat de beroemde filosofen over Arthurs beperking te zeggen hadden. Beiden geloofden ze in de wereld zoals Plato hem uitlegde, waarin de zintuigen ons niet meer dan een schijnwereld voorschotelen. De echte wijsheid, zo geloofden Arthur en zijn vader, lag in de parallelle wereld van de